

Nume și prenume: _____

Grupa: _____

ANALIZĂ MATEMATICĂ II

MODEL DE EXAMEN

(20p) 1. Să se calculeze: **a)** $\int 5x^4 dx$; **b)** $\int_0^{\pi/2} x \cdot \sin(x) dx$.

(10p) 2. Să se calculeze: $\int_1^2 \frac{3x^2 + 2x}{x^3 + x^2 + 1} dx$.

(20p) 3. Să se calculeze următoarele integrale curbilinii, știind că $(C) : y = x^2, x \in [0, 1]$:

$$\mathbf{a)} \int_C \frac{y^2}{x} dx + xy dy; \quad \mathbf{b)} \int_C x ds.$$

(10p) 4. Să se calculeze $\iint_D (2x + 2y) dx dy$, unde $D = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid 0 < x < 1, x < y < 3x\}$.

(20p) 5. Să se calculeze $\iint_S z dS$, unde

$$S = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x^2 + y^2 + z^2 = 4, x \geq 0, y \geq 0, z \geq 0\}.$$

(10p) 6. Să se calculeze $\iiint_V (2x + 3y^2 + 4z^3) dx dy dz$, știind că $V = [0, 1] \times [1, 2] \times [2, 3]$.

ANALIZĂ MATEMATICĂ II

MODEL DE EXAMEN REZOLVAT

(10p) 1. Să se calculeze: **a)** $\int 5x^4 \, dx$; **b)** $\int_0^{\pi/2} x \cdot \sin(x) \, dx$.

Rezolvare:

a) Vom folosi formula $\int x^n \, dx = \frac{x^{n+1}}{n+1} + C$:

$$\int 5x^4 \, dx = 5 \int x^4 \, dx = 5 \cdot \frac{x^5}{5} + C = x^5 + C.$$

□

b) Vom folosi metoda de integrare prin părți, adică formula:

$$\begin{aligned} \int_a^b f(x) \cdot g'(x) \, dx &= (f(x) \cdot g(x)) \Big|_a^b - \int_a^b f'(x) \cdot g(x) \, dx \\ &= f(b) \cdot g(b) - f(a) \cdot g(a) - \int_a^b f'(x) \cdot g(x) \, dx, \end{aligned}$$

cu

$$\begin{cases} f(x) = x \\ g'(x) = \sin(x) \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} f'(x) = 1 \\ g(x) = -\cos(x). \end{cases}$$

Prin urmare, avem:

$$\begin{aligned} \int_0^{\pi/2} x \cdot \sin(x) \, dx &= (x \cdot (-\cos(x))) \Big|_0^{\pi/2} - \int_0^{\pi/2} 1 \cdot (-\cos(x)) \, dx \\ &= \frac{\pi}{2} \cdot \left(-\cos\left(\frac{\pi}{2}\right) \right) - 0 \cdot \left(-\cos(0) \right) + \int_0^{\pi/2} \cos(x) \, dx \\ &= \frac{\pi}{2} \cdot 0 + \int_0^{\pi/2} \cos(x) \, dx \\ &= 0 + (\sin(x)) \Big|_0^{\pi/2} \\ &= \sin\left(\frac{\pi}{2}\right) - \sin(0) = 1 - 0 = 1. \end{aligned}$$

□

(10p) 2. Să se calculeze: $\int_1^2 \frac{3x^2 + 2x}{x^3 + x^2 + 1} dx$.

Rezolvare: Fie $t = x^3 + x^2 + 1$. Atunci $dt = (3x^2 + 2x) dx$ (obținem această relație prin derivare). Mai mult, avem:

$$\begin{array}{c|c|c} x & 1 & 2 \\ \hline t & 1^3 + 1^2 + 1 = 3 & 2^3 + 2^2 + 1 = 13 \end{array}$$

Prin urmare:

$$\int_1^2 \frac{3x^2 + 2x}{x^3 + x^2 + 1} dx = \int_1^2 \frac{1}{x^3 + x^2 + 1} \cdot (3x^2 + 2x) dx = \int_3^{13} \frac{1}{t} dt = \ln(t) \Big|_3^{13} = \ln(13) - \ln(3).$$

□

(20p) 3. Să se calculeze următoarele integrale curbilinii, știind că $(C) : y = x^2, x \in [0, 1]$:

$$\textbf{a)} \int_C \frac{y^2}{x} dx + xy dy; \quad \textbf{b)} \int_C x ds.$$

Rezolvare: Cum $(C) : y = x^2, x \in [0, 1]$, atunci o parametrizare a curbei C este:

$$\begin{cases} x = x(t) = t, \\ y = y(t) = t^2, \end{cases} \quad t \in [0, 1] \Rightarrow \begin{cases} x'(t) = 1, \\ y'(t) = 2t. \end{cases}$$

Vom folosi următoarele formule de calcul a integralelor curbilinii de primul și al doilea tip:

$$\int_C P(x, y) dx + Q(x, y) dy = \int_a^b \left(P(x(t), y(t)) \cdot x'(t) + Q(x(t), y(t)) \cdot y'(t) \right) dt$$

și

$$\int_C f(x, y) ds = \int_a^b f(x(t), y(t)) \cdot \sqrt{(x'(t))^2 + (y'(t))^2} dt,$$

unde parametrizarea curbei C este $x = x(t), y = y(t)$ și $t \in [a, b]$.

a)

$$\begin{aligned} \int_C \frac{y^2}{x} dx + xy dy &= \int_0^1 \left(\frac{y^2(t)}{x(t)} \cdot x'(t) + x(t) \cdot y(t) \cdot y'(t) \right) dt \\ &= \int_0^1 \left(\frac{(t^2)^2}{t} \cdot 1 + t \cdot t^2 \cdot 2t \right) dt = \int_0^1 (t^3 + 2t^4) dt = \frac{t^4}{4} \Big|_{t=0}^{t=1} + 2 \cdot \frac{t^5}{5} \Big|_{t=0}^{t=1} \\ &= \left(\frac{1^4}{4} - \frac{0^4}{4} \right) + 2 \cdot \left(\frac{1^5}{5} - \frac{0^5}{5} \right) = \left(\frac{1}{4} - \frac{0}{4} \right) + 2 \cdot \left(\frac{1}{5} - \frac{0}{5} \right) = \frac{1}{4} + \frac{2}{5} = \frac{9}{20}. \end{aligned}$$

□

b)

$$\begin{aligned}\int_C y \, ds &= \int_0^1 y(t) \cdot \sqrt{(x'(t))^2 + (y'(t))^2} \, dt \\ &= \int_0^1 t \cdot \sqrt{1^2 + (2t)^2} \, dt = \int_0^1 t\sqrt{1+4t^2} \, dt.\end{aligned}$$

Vom efectua următoarea schimbare de variabilă: $u = 1 + 4t^2$. Atunci $du = 8t \, dt$,

$$\frac{t}{u = 4t^2 + 1} \quad \bigg| \quad \begin{array}{c} 0 \\ 4 \cdot 0^2 + 1 = 1 \end{array} \quad \bigg| \quad \begin{array}{c} 1 \\ 4 \cdot 1^2 + 1 = 5 \end{array}$$

de unde obținem:

$$\begin{aligned}\int_C y \, ds &= \frac{1}{8} \int_0^1 \sqrt{1+4t^2} \cdot 8t \, dt = \frac{1}{8} \int_1^5 \sqrt{u} \, du = \frac{1}{8} \int_1^5 u^{1/2} \, du \\ &= \frac{1}{8} \cdot \frac{u^{1/2+1}}{1/2+1} \bigg|_{u=1}^{u=5} = \frac{1}{8} \cdot \frac{u^{3/2}}{\frac{3}{2}} \bigg|_{u=1}^{u=5} = \frac{1}{8} \cdot \frac{2\sqrt{u^3}}{3} \bigg|_{u=1}^{u=5} \\ &= \frac{\sqrt{u^3}}{12} \bigg|_{u=1}^{u=5} = \frac{\sqrt{5^3}}{12} - \frac{\sqrt{1^3}}{12} = \frac{\sqrt{125} - 1}{12} = \frac{5\sqrt{5} - 1}{12}.\end{aligned}$$

□

(10p) 4. Să se calculeze $\iint_D (2x + 2y) \, dx \, dy$, unde $D = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid 0 < x < 1, x < y < 3x\}$.

Rezolvare: Vom folosi următoarea formulă de integrare:

Teoremă. Fie f o funcție integrabilă pe domeniul D simplu în raport cu Oy astfel încât pentru orice

$x \in [a, b]$ există integrala $F(x) = \int_{g_1(x)}^{g_2(x)} f(x, y) \, dy$. Atunci există și integrala $\int_a^b F(x) \, dx$ și avem:

$$\iint_D f(x, y) \, dx \, dy = \int_a^b \left[\int_{g_1(x)}^{g_2(x)} f(x, y) \, dy \right] dx.$$

În cazul nostru, avem $a = 0$, $b = 1$, $g_1(x) = x$ și $g_2(x) = 3x$, pentru orice $x \in [0, 1]$. Atunci:

$$\begin{aligned}\iint_D (2x + 2y) \, dx \, dy &= \int_0^1 \left[\int_x^{3x} (2x + 2y) \, dy \right] dx = \int_0^1 (2xy + y^2) \bigg|_{y=x}^{y=3x} dx \\ &= \int_0^1 (2x \cdot (3x) + (3x)^2) - (2x \cdot x + x^2) \, dx = \int_0^1 (6x^2 + 9x^2) - 3x^2 \, dx \\ &= \int_0^1 12x^2 \, dx = 12 \cdot \frac{x^3}{3} \bigg|_0^1 = 12 \left(\frac{1^3}{3} - \frac{0^3}{3} \right) = 12 \cdot \frac{1}{3} = 4.\end{aligned}$$

□

(20p) 5. Să se calculeze $\iint_S z \, dS$, unde

$$S = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid x^2 + y^2 + z^2 = 4, x \geq 0, y \geq 0, z \geq 0\}.$$

Rezolvare: Deoarece S este dată de $x^2 + y^2 + z^2 = 4 = 2^2$, obținem că S este o submulțime a sferei de rază 2, centrată în origine. Deoarece x, y și z sunt pozitive, obținem parametrizarea:

$$\begin{cases} x = x(u, v) = 2 \cos u \cos v, \\ y = y(u, v) = 2 \cos u \sin v, \\ z = z(u, v) = 2 \sin u, \end{cases} \quad \text{unde } u \in \left[0, \frac{\pi}{2}\right], v \in \left[0, \frac{\pi}{2}\right].$$

Prin urmare, avem:

$$\vec{r}(u, v) = (2 \cos u \cos v, 2 \cos u \sin v, 2 \sin u),$$

de unde obținem:

$$\begin{cases} \vec{r}_u(u, v) = \frac{\partial \vec{r}}{\partial u}(u, v) = (-2 \sin u \cos v, -2 \sin u \sin v, 2 \cos u) \\ \text{și} \\ \vec{r}_v(u, v) = \frac{\partial \vec{r}}{\partial v}(u, v) = (-2 \cos u \sin v, 2 \cos u \cos v, 0). \end{cases}$$

Atunci, folosindu-ne de formulele

$$\begin{cases} E(u, v) = \|\vec{r}_u(u, v)\|^2 \\ F(u, v) = \vec{r}_u(u, v) \cdot \vec{r}_v(u, v) = \langle \vec{r}_u(u, v), \vec{r}_v(u, v) \rangle \\ G(u, v) = \|\vec{r}_v(u, v)\|^2 \end{cases}$$

obținem:

$$\begin{aligned} E(u, v) &= \|(-2 \sin u \cos v, -2 \sin u \sin v, 2 \cos u)\|^2 = (-2 \sin u \cos v)^2 + (-2 \sin u \sin v)^2 + (2 \cos u)^2 \\ &= 4 \sin^2 u \cos^2 v + 4 \sin^2 u \sin^2 v + 4 \cos^2 u = 4 \sin^2 u (\cos^2 v + \sin^2 v) + 4 \cos^2 u \\ &= 4 \sin^2 u \cdot 1 + 4 \cos^2 u = 4 \sin^2 u + 4 \cos^2 u = 4 \cdot (\sin^2 u + \cos^2 u) = 4, \end{aligned}$$

apoi

$$\begin{aligned} F(u, v) &= (-2 \sin u \cos v, -2 \sin u \sin v, 2 \cos u) \cdot (-2 \cos u \sin v, 2 \cos u \cos v, 0) \\ &= (-2 \sin u \cos v) \cdot (-2 \cos u \sin v) + (-2 \sin u \sin v) \cdot (2 \cos u \cos v) + 2 \cos u \cdot 0 \\ &= 4 \sin u \cos u \sin v \cos v - 4 \sin u \cos u \sin v \cos v + 0 = 0 \end{aligned}$$

și

$$\begin{aligned} G(u, v) &= \|(-2 \cos u \sin v, 2 \cos u \cos v, 0)\|^2 = (-2 \cos u \sin v)^2 + (2 \cos u \cos v)^2 + 0^2 \\ &= 4 \cos^2 u \sin^2 v + 4 \cos^2 u \cos^2 v = 4 \cos^2 u \cdot (\sin^2 v + \cos^2 v) = 4 \cos^2 u \cdot 1 = 4 \cos^2 u. \end{aligned}$$

Ne vom folosi apoi de următoarea formulă: *dacă suprafața S este descrisă de parametrizarea $\vec{r}(u, v) = (x(u, v), y(u, v), z(u, v))$, cu $u \in [a, b]$ și $v \in [c, d]$, atunci*

$$\iint_S f(x, y, z) \, dS = \int_a^b \int_c^d f(x(u, v), y(u, v), z(u, v)) \cdot \sqrt{E(u, v) \cdot G(u, v) - F^2(u, v)} \, dv \, du.$$

În cazul nostru, obținem:

$$\begin{aligned}
 \iint_S z \, dS &= \int_0^{\pi/2} \int_0^{\pi/2} z(u, v) \cdot \sqrt{E(u, v) \cdot G(u, v) - F^2(u, v)} \, dv \, du \\
 &= \int_0^{\pi/2} \int_0^{\pi/2} 2 \sin u \cdot \sqrt{4 \cdot 4 \cos^2 u - 0^2} \, dv \, du = \int_0^{\pi/2} \int_0^{\pi/2} 2 \sin u \cdot \sqrt{16 \cos^2 u} \, dv \, du \\
 &= \int_0^{\pi/2} \int_0^{\pi/2} 2 \sin u \cdot 4 \cdot |\cos u| \, dv \, du.
 \end{aligned}$$

Deoarece $u \in \left[0, \frac{\pi}{2}\right]$, atunci avem $\cos u > 0$, de unde obținem $|\cos u| = \cos u$. Obținem astfel:

$$\begin{aligned}
 \iint_S z \, dS &= \int_0^{\pi/2} \int_0^{\pi/2} 8 \sin u \cos u \, dv \, du \\
 &= \int_0^{\pi/2} (8 \sin u \cos u \cdot v) \Big|_{v=0}^{v=\pi/2} \, du \\
 &= \int_0^{\pi/2} (8 \sin u \cos u \cdot \frac{\pi}{2} - 8 \sin u \cos u \cdot 0) \, du \\
 &= \int_0^{\pi/2} 4\pi \cdot \sin u \cos u \, du = 4\pi \int_0^{\pi/2} \sin u \cos u \, du.
 \end{aligned}$$

Vom efectua schimbarea de variabilă $t = \sin u$, de unde obținem $dt = \cos u \, du$,

$$\begin{array}{c|c|c}
 u & 0 & \pi/2 \\
 \hline
 t = \sin u & \sin 0 = 0 & \sin(\pi/2) = 1
 \end{array}$$

și

$$\int_S z \, dS = 4\pi \int_0^1 t \, dt = 4\pi \cdot \frac{t^2}{2} \Big|_{t=0}^{t=1} = 4\pi \cdot \left(\frac{1^2}{2} - \frac{0^2}{2}\right) = 4\pi \cdot \frac{1}{2} = 2\pi.$$

□

(10p) 6. Să se calculeze $\iiint_V (2x + 3y^2 + 4z^3) \, dx dy dz$, știind că $V = [0, 1] \times [1, 2] \times [2, 3]$.

Rezolvare: Avem:

$$\begin{aligned}
 \iiint_V (2x + 3y^2 + 4z^3) \, dx dy dz &= \int_0^1 \int_1^2 \int_2^3 (2x + 3y^2 + 4z^3) \, dz dy dx \\
 &= \int_0^1 \int_1^2 \left(2xz + 3y^2 z + z^4 \right) \Big|_{z=2}^{z=3} dy dx \\
 &= \int_0^1 \int_1^2 \left((6x + 9y^2 + 3^4) - (4x + 6y^2 + 2^4) \right) dy dx \\
 &= \int_0^1 \int_1^2 (2x + 3y^2 + (81 - 16)) dy dx \\
 &= \int_0^1 \int_1^2 (2x + 3y^2 + 65) dy dx \\
 &= \int_0^1 \left(2xy + y^3 + 65y \right) \Big|_{y=1}^{y=2} dx \\
 &= \int_0^1 \left((4x + 8 + 130) - (2x + 1 + 65) \right) dx \\
 &= \int_0^1 (2x + 7 + 65) dx \\
 &= \int_0^1 (2x + 72) dx \\
 &= \left(x^2 + 72x \right) \Big|_{x=0}^{x=1} = 1^2 + 72 - 0^2 - 72 \cdot 0 = 73.
 \end{aligned}$$

□